

Projekt

z dnia 24 lutego 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY RADZIEJOWICE**

z dnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia stanowiska Rady Gminy Radziejowice dotyczącego dramatycznej sytuacji w gospodarce odpadami w Gminie Radziejowice, a także konieczności podjęcia niezwłocznych działań legislacyjnych oraz organizacyjnych w sferze funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

Na podstawie art.18 ust.1 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 roku, poz. 506 ze zm.¹⁾) i art. 3 ust. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 ze zm.²⁾) , uchwala się co następuje:

§ 1.1. Rada Gminy Radziejowice w geście solidarności z pozostałymi samorządami terytorialnymi z Mazowsza przyjmuje stanowisko odnośnie dramatycznej i systematycznie pogarszającej się sytuacji w gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

2. Stanowisko, o którym mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Rada Gminy Radziejowice wyraża swoje wielkie zaniepokojenie występowaniem niepożądanych i niekorzystnych efektów funkcjonowania ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz 2010, ze zm.) i wzywa do niezwłocznego ich wyeliminowania poprzez podjęcie stosownych działań oraz wykreowanie przepisów prawnych odpowiednich do obecnej sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi.

§ 3. Zobowiązuje się Przewodniczącą Rady Gminy Radziejowice do przekazania niniejszego stanowiska:

1. Prezesowi Rady Ministrów,
2. Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
3. Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
4. Posłom i Senatorom z województwa mazowieckiego,
5. Wojewodzie Mazowieckiemu,
6. Marszałkowi Województwa Mazowieckiego,
7. Ministrowi Klimatu,
8. Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
9. Samorządom gminnym województwa mazowieckiego.

¹⁾ zmiany ogłoszone w Dz. U. z 2019r. poz. 1309, poz. 1696, poz. 1815, poz. 1571

²⁾ zmiany ogłoszone w Dz. U. z 2019r. poz. 1579, z 2020r. poz. 150

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Radziejowice

Grażyna Górka

Stanowisko Rady Gminy Radziejowice w sprawie dramatycznej sytuacji w gospodarce odpadami w Gminie Radziejowice, a także konieczności podjęcia niezwłocznych działań legislacyjnych oraz organizacyjnych w sferze funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce.

Siedem lat funkcjonowania tzw. ustawy śmieciowej, która weszła w życie w roku 2013, ujawniło jej słabe strony i zaowocowało niepożądanymi, a w niektórych przypadkach wręcz patologicznymi efektami. Należy do nich zaliczyć w pierwszym rzędzie nagminne, trwające szereg lat wypalanie różnego rodzaju składowisk śmieci. Szacuje się, że od stycznia 2016 roku do końca roku 2019 spłonęło w całej Polsce ponad 620 wysypisk śmieci. Tak duża ilość pożarów, w tak stosunkowo krótkim czasie, wydaje się wręcz statystycznie niemożliwa bez uwzględnienia wysoce prawdopodobnego czynnika celowych podpałów, jako opłacalnej alternatywy ponoszenia wysokich kosztów funkcjonowania wysypisk. Brak odpowiedniej kontroli wysypisk ze strony państwa oraz skutecznego karania winnych podpałów sprawiły, iż koszty takiego stanu rzeczy ponosimy wszyscy. Koszty szeroko pojęte - od akcji gaśniczych, do wdychania toksycznego dymu. Co więcej, kolejne nowelizacje ustawy śmieciowej nie zdołały zahamować fali pożarów wysypisk w Polsce.

Najbardziej odczuwalny, niekorzystny efekt ustawy śmieciowej należy powiązać z wytworzeniem się quasi-monopolistycznej pozycji firm działających w branży odbioru i zagospodarowania odpadów. Ustawa, a w szczególności jej nowelizacje, preferuje bowiem finansowo najmocniejsze firmy, ograniczając tym samym konkurencyjność w tej branży. Efekty monopolistyczne stają się nie tylko zauważalne, ale ewoluują do roli samonakręcającego się bytu. Obok pewnego rodzaju podziału rynku zainicjowanego przez firmy z branży „śmieciowej”, obserwujemy wynikający z tego faktu dyktat cenowy oraz gromadzenie kapitału inwestowanego w umacnianie pozycji quasi-monopolistycznej. Poszczególne firmy z branży odbioru i zagospodarowania odpadów nie konkurują ze sobą w konkretnych przetargach, nie biorąc w nich udziału. Tam jednak, gdzie zdecydują się wziąć udział w przetargu nie mają konkurentów, będąc jedynym oferentem, żądającym wygórowanej ceny. Warto zauważyć, iż jednocześnie większość firm odbierających odpady komunalne inwestuje we własne instalacje komunalne (dawne RIPOKI), których koszty funkcjonowania stanowią istotny element cenotwórczy w ofertach przetargowych. A koszty te śrubuje również rosnąca wykładniczo tzw. opłata marszałkowska za składowanie 1 tony odpadów na składowisku. Wzrosła ona w ciągu sześciu lat ponad dziesięciokrotnie - z 24zł w roku 2014 do 270zł w roku 2020! Co więcej, instalacji komunalnych (dawnych RIPOKÓW), jest zbyt mało w kontekście stale rosnącej ilości odbieranych odpadów komunalnych. To kolejny element windujący ceny w branży „śmieciowej”. Wynikające z nowelizacji ustawy śmieciowej zniesienie regionalizacji instalacji komunalnych (dawnych RIPOKÓW), nie wydaje się narzędziem skutecznym, gdyż pomija w swoich założeniach chociażby koszty transportu. A wzrost takich cen jest bodaj najbardziej dokuczliwym efektem obserwowanym od ponad roku.

Wydatki na obsługę systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w Gminie Radziejowice w roku 2018 wyniosły 1.272.434,02, w roku 2019 2.155.464,05. W budżecie na rok 2020 Rada Gminy Radziejowice zabezpieczyła kwotę 2.366.000,00 złotych, bez gwarancji jej nieprzekroczenia. Jednocześnie Gmina Radziejowice, podobnie jak i pozostałe gminy mazowieckie, nie jest w stanie sprostać ustawowemu reżimowi samofinansowania się gospodarki „śmieciowej”. Ustawa określając maksymalne stawki opłat dla mieszkańców pomija całkowicie potencjalne efekty rynkowe, które de facto nastąpiły. Obecne wysokie koszty odbioru i zagospodarowania odpadów nie sfinansują się z użyciem maksymalnych, ustawowych stawek, nawet przy założeniu niemożliwej do osiągnięcia stuprocentowej ściągłości opłat od mieszkańców. To kolejny negatywny skutek patologicznej sytuacji w branży. Drastycznej podwyżki opłat za wywóz i zagospodarowanie odpadów (w przypadku Gminy Radziejowice nastąpiła podwyżka tych opłat – z 12 zł/osobę do 33,86zł/osobę) towarzyszy uchylanie się odwnoszenia takich opłat. Gmina nie ma skutecznych narzędzi egzekwowania takich opłat, co destabilizuje budżet. Dlatego Gmina sięga do środków własnych w celu finansowego „domknięcia” systemu „śmieciowego”. Dzieje się to kosztem drastycznych cięć wydatków inwestycyjnych w Gminie. W niezbyt długiej perspektywie to najprostsza droga do realnego wygaszenia procesu dynamicznego rozwoju Gminy.

W związku z tym domagamy się podjęcia niezwłocznych i intensywnych działań ustawodawczych oraz kontrolno-organizacyjnych w celu rychłego zażegnania poważnego kryzysu w branży odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Wyjście z tego kryzysu utożsamiamy z dużą obniżką kosztów funkcjonowania tego systemu, przekładającą się bezpośrednio na znaczną obniżkę opłat ponoszonych przez mieszkańców. Dlatego domagamy się niezwłocznego opracowania i uruchomienia dla nich programu ochronnego, finansowanego w całości przez budżet państwa. W naszej opinii program taki powinien zakładać 50% dofinansowanie opłat, związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów segregowanych, ponoszonych przez mieszkańców. Stanowiłoby to natychmiastowe, oczekiwane i realne wsparcie polskich rodzin oraz w dłuższym okresie promowałoby proekologiczne zachowania i nawyki Polaków, a także poprawiłoby wymagane przez Unię Europejską prawidłową segregację odpadów i wzrost poziomu recyklingu. Osiągnięcie takich celów upatrujemy w obniżce opłaty środowiskowej, wprowadzeniu ustawowej maksymalnej stawki opłat w instalacjach komunalnych (dawnych RIPOKACH), z jednoczesnym wzrostem ilości takich instalacji, zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz kontrolowanie przez odpowiednie organy państwowe ofert przetargowych w celu wyeliminowania praktyk quasi-monopolistycznych, uproszczenie systemu frakcjonowania odpadów komunalnych. Natomiast realizacja celów długoterminowych zapewniłaby stabilność całego systemu „śmieciowego” i ograniczenie ilości produkowanych odpadów. Wśród takich celów widzimy rozwiązania, dotyczące ilości i jakości opakowań (obecnie niejednokrotnie opakowania towaru jest więcej niż towaru jako takiego, a wśród opakowań przeważa plastik), preferujące stosowanie opakowań dających się łatwo utylizować oraz stosujące opakowania wielokrotnego użytku.

Wzywamy w tym miejscu rząd do zaprzestania wprowadzania jakichkolwiek rozwiązań, generujących dodatkowe koszty w branży gospodarowania odpadami do czasu wdrożenia systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Wart jest więc wzięcia pod rozwagę, w długoterminowym okresie, pomysł stworzenia ustawy, umożliwiającej tworzenie przez gminy własnych lub wspólnych, międzygminnych przedsiębiorstw odbierających odpady oraz instalacji komunalnych (dawnych RIPOKÓW), oczywiście z poważnym, minimum 50% dofinansowaniem ze strony rządu. Bez kompleksowego podejścia do problemu śmieci kryzys w tej branży będzie się pogłębiał, gminy będą ubożać, a finalnie koszty takiego kryzysu będą coraz dotkliwiej uderzać w mieszkańców.